

СТОМАТОЛОГІЯ

УДК 616.716.8-007.53-036.22

DOI <https://doi.org/10.32782/umv-2024.2.1>

ПОШИРЕНІСТЬ ДИСТАЛЬНОГО ПРИКУСУ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ М. КИЄВА

Дорошенко С.І.

доктор медичних наук, професор,
професор кафедри ортопедичної стоматології і ортодонтії
Приватний вищий навчальний заклад «Київський медичний університет»

Опеха О.Ю.

аспірант
Приватний вищий навчальний заклад «Київський медичний університет»

Волкова В.В.

аспірант
Приватний вищий навчальний заклад «Київський медичний університет»

У статті представлені статистичні дані розповсюдженості патологічних видів прикусу серед пацієнтів міста Києва за 2022–2024 роки. Висвітлені питання поширення дистального прикусу в різних вікових групах і за статевою ознакою. Виявлені найбільш розповсюджені аномалії положення окремих зубів – тортоаномалія та скупченість зубів, які ще більш ускладнюють зубощелепну деформацію в пацієнтів.

Ключові слова: ортодонтія, патологічні види прикусу, розповсюдженість, дистальний прикус, статистичні дані.

Вступ. Дистальний прикус (прогнатія) – найпоширеніша аномалія розвитку зубощелепного апарату в сагітальній площині, яка становить від 13 до 31,3% серед усіх зубощепних патологій [1–3]. Багато фахівців [4] уважають, що прогнатія трапляється однаково часто як у змінний, так і в постійний періоди прикусу, становить 12,3 і 12,7% відповідно. Натомість С.І. Криштаб [5] усе ж таки вказує на тенденцію до зниження цієї аномалії в період постійного прикусу – із 12,4 до 2,9%.

У фахівців немає єдиної думки про поширеність дистального прикусу і його форм у різні вікові періоди формування зубощелепного апарату. Актуальне питання натеper: з'ясувати кількісний складник цієї патології серед населення та потребу в ортодонтичному лікуванні.

Мета. Визначити поширеність дистального прикусу (далі – ДП) серед населення м. Києва за 2022–2024 рр.

Матеріали і методи. Співробітниками кафедри ортопедичної стоматології та ортодонтії Київського медичного університету (далі – КМУ) було обстежено 523 особи віком від 6 до 50 років за період 2022–2024 рр. Дані обстеження фіксували у спеціально розроблених картах. Обстеження проводили за загальноприйнятими методиками.

Дистальний прикус виявлено у 265 осіб (50,6%). Усі пацієнти з ДП були розділені на 3 клінічні групи відповідно до віку та періоду прикусу. 1-а група – пацієнти віком від 6 до 13 років (99 пацієнтів), 2-а група – пацієнти віком від 14 до 21 року (84 пацієнти), 3-я група – пацієнти від 22 до 50 років (82 пацієнти). Також ураховано статеву приналежність.

Результати дослідження та їх обговорення. Було встановлено, що серед 523 обстежених за 2022–2024 рр. пацієнтів дистальний прикус (II клас за Енглеом) спостерігався у 265 осіб (50,6% усіх обстежених), мезіальний прикус (III клас за Енглеом) – у 83 пацієнтів (15,8%), I клас за Енглеом – у 175 (33,4%), тобто серед обстежених превалював саме ДП (рис. 1, 2).

Серед оглянутих у 2022–2024 рр. пацієнтів із зубощелепними патологіями ДП було виявлено в 50,6% (265 осіб). У 1-й групі ДП спостерігався в 99 осіб (37,3%), серед них осіб жіночої статі 68,7%, чоловічої – 31,3%; у 2-й групі ДП – у 84 пацієнтів (31,6%), серед них осіб жіночої статі 64,2%, чоловічої – 35,8%; у 3-й групі ДП було виявлено у 82 пацієнтів (30,9%), серед них 68,2% осіб жіночої статі, чоловічої – 31,8% (табл. 1, рис. 3). Це є свідченням того, що поширеність ДП з віком дещо знижується.

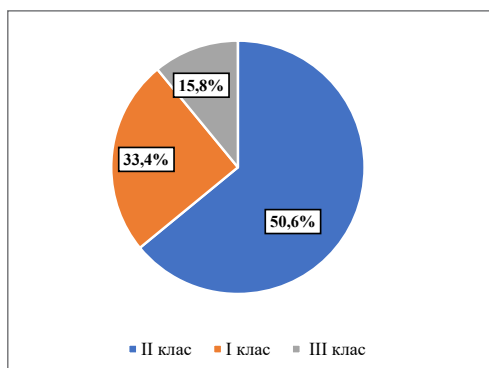

Рис. 1. Діаграма поширеності (у %) патологічних видів прикусу серед обстежених за 2022–2024 рр.

Рис. 2. Діаграма загальної розповсюдженості патологічних видів прикусу в сагітальній площині серед населення м. Києва за 2022–2024 рр.

Таблиця 1

Кількість пацієнтів, що мали дистальний прикус, у кожній віковій групі, за даними проведених обстежень

Клінічні групи	2022–2024 рр.					
	Абс.	Відн.	Серед них			
			ж		ч	
			абс.	%	абс.	%
I група (6–13 років)	99	37,3%	68	68,7	31	31,3
II група (14–21 рік)	84	31,6%	54	64,2	30	35,8
III група (22–50 років)	82	30,9%	56	68,2	26	31,8
Усього пацієнтів із ДП щодо всіх оглянутих	265	100%				

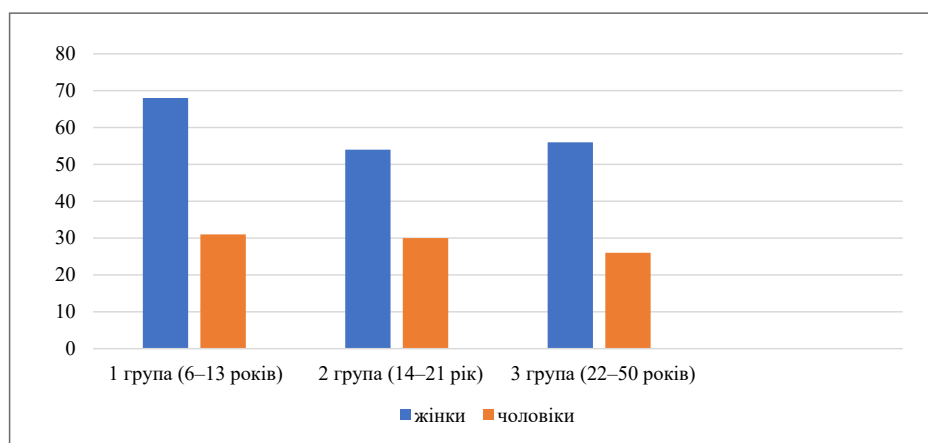

Рис. 3. Кількість осіб чоловічої та жіночої статі у кожній віковій групі

У результаті проведеного аналізу даних з поширеності дистального прикусу серед обстежених у 2022–2024 рр. виявлено, що переважає ДП у I віковій групі – 6–13 років, тобто у змінному періоді прикусу. Це пов'язано з наявністю шкідливих звичок у цей віковий період і своєчасно не компенсованих дефектів зубів і зубних рядів унаслідок карієсу та його ускладнень. У постійному періоді прикусу кількість випадків ДП трапляється рідше, це пов'язано з тенденцією до саморегуляції цієї зубощелепної аномалії з віком.

Варто зазначити, що в період від 2014–2015 до 2022–2024 рр. не було статистичних даних про розповсюдженість дистального прикусу серед населення м. Києва. Після порівняння даних можна зробити висновок, що в період 2014–2015 рр. також ДП переважав у пацієнтів у змінному періоді прикусу.

Варто зауважити, що серед пацієнтів із ДП спостерігались також аномалії положення та кількості окремих зубів, що ускладнює зубощелепну деформацію (табл. 2).

Таблиця 2

Аномалії положення і кількості окремих зубів за наявності дистального прикусу

	2022–2024 рр.	
	абс.	відн.
Вестибулярне положення	21	7,44%
Оральне положення	25	8,86%
Тортоаномалії	39	13,8%
Скупченість зубів	71	25,17%
Ретенція / дистопія	13	4,6%
Надкомплектні зуби	5	1,77%
Адентія	8	2,83%

Наведені дані свідчать про превалювання тортоаномалій (13,8%) і скупченості зубів (25,17%) серед аномалій окремих зубів у пацієнтів з дистальним прикусом.

Висновки. Дистальний прикус – найпоширеніша зубощелепна аномалія. Вона найчастіше спостерігається в дітей у змінному періоді прикусу, що пов’язано з наявністю шкідливих звичок у цей віковий період і своєчасно не компенсованих дефектів зубів і зубних рядів унаслідок карієсу та його ускладнень. Поширеність тортоаномалій і скупченості зубів – наслідок руйнування тимчасових зубів, що ще більш ускладнює цю патологію. Зниження показників ДП у старших пацієнтів (II та III клінічні групи) можливе в результаті відмови від шкідливих звичок, саморегуляції цієї зубощелепної патології з віком.

Внесок авторів. Автори підтверджують свій внесок у роботу таким чином: концепція дослідження і дизайн: С.І. Дорошенко, О.Ю. Опеха, В.В. Волкова; збір даних: О.Ю. Опеха, В.В. Волкова; аналіз та інтерпретація результатів: С.І. Дорошенко, О.Ю. Опеха, В.В. Волкова; підготовка рукопису до друку: О.Ю. Опеха, В.В. Волкова.

Усі автори ознайомилися з результатами і схвалили остаточний результат рукопису.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Григор’єва Л.П. Прогнатія. Київ : Здоров’я, 1984. 79 с.
2. Смаглюк Л.В. Стан зубоальвеолярних дуг верхньої та нижньої щелеп при дистальній оклюзії зубних рядів (клас 11-2 за Енглем) у віковому аспекті. *Український стоматологічний альманах*. 2003. № 3. С. 23–24.
3. Дорошенко С.І., Савонік С.М. Поширеність зубощелепних аномалій у дітей віком від 4–17 років. *Сучасна стоматологія*. 2020. № 5. DOI: 10.33295/1992-576x-2020-5-70.
4. Кульгінський Є.А., Радченко А.В., Прохницька В.О., Дорошенко К.В. Поширеність дистального оклюзії серед школярів м. Києва. *Український стоматологічний альманах*. 2012. № 1. С. 82–84.
5. Криштаб С.І. Аномалії нижньої щелепи. Київ : Здоров’я, 1975. 180 с.

PREVALENCE OF DISTAL BITE AMONG THE POPULATION OF KYIV

Doroshenko S.I.

Private Higher Educational Establishment “Kyiv Medical University”

Opexha O.Y.

Private Higher Educational Establishment “Kyiv Medical University”

Volkova V.V.

Private Higher Educational Establishment “Kyiv Medical University”

This article presents statistical data on the prevalence of pathological types of bite among patients in Kyiv for 2022–2024. Issues of the spread of distal bite in different age groups and by sex are highlighted. The most widespread anomalies of the position of individual teeth were identified – tortoanomaly and crowding of teeth, which further complicate the dento-jaw deformity in patients.

Key words: orthodontics, pathological types of bite, prevalence, distal bite, statistical data.